

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Predigten - Cod. Aug. perg. 118

Gregorius <Nazianzenus>

[S.l.], [9. Jahrh./10. Jahrh.]

Contra Arianos

[urn:nbn:de:bsz:31-66157](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-66157)

p̄ futuris interueni offer populum dō tam
 plagis & timore purgatū. Jam flagellis
 uastationis emendatum. In p̄ & tra eis cibū
 corporalem. Sed ante ipsum angelicū cibū
 de caelo descendentem. re concilia hominibz
 dñm. terrenis re conuunge caelestia. reuoca
 un bres terre temporuor & serotinos. dabit
 dñs benedictionem & terra nra dabit fruc
 tum suum. Itaq; deorsum est cotidianum
 & nra terra p̄ p̄ & ium. quem fructificauit
 primo in xpo ihū dño nro. cui est gloria &
 potestas in secula seculorum. Amen. *con orationes*

Ad eos qui in sermone callent sermo nobis est
 & descripturis incipiam. ecce ego inquit
 ad te contumeliosa. Sunt enim quidam
 auribz purienter & lingua. Jam uerū ut uideo
 & iam mano quip fanorū uocū nouitatus
 & questionibz adq; obiectionibz false scientie
 uerborum pugnat ad nullā utilitatē mo
 uent. ita & enim nominat paulus. omne qd
 in uerbis supfluum est & curiosum. quia
 ipse uerbi breuiatū predicator est & adsertor.
Ita ergo de quibz sermo nobis est & maxime arti
 an. utinā quidē sicut linguā & uolubile habet

& uehementem. Ita & iam uerbis rectis & p
babilib; uterent. & aliquantulum & iā circa
opera mandatorum di uacarent. min' fore
tasser ofiste quidam in uerbis essent & descript
turarū simplicitate contro uersas commoues
● m̄s & enim ceteras piētatis suas relinquentes
ad hoc unū spectant adq; p̄spiciunt si quid fore
te in quaesitionib; alligent. Aut quomodo
simpliciter & fideliter dicta dissoluant. Sicut
nonnumquā in adlōico certamine fieri solē
uibilucte conluctio non tam ad palmā tendit
quam ostentatio palesmarū & artū spectantū
ad serapit fauorem. Ita & isti auditorū plau
sus captanter in plateis & in publico conten
tionib; p̄sonant. & omne conuiuium adq;
omnem festiuitatē. Luctus quoq; ipsos si
fuerint ingressi questionib; omnia & certami
nib; repleant. Ita ut sollemnitas festiuitatē
suā adiciā p̄dat & luctus consolatione ca
reat. Sed & mulierū ingressi conuenticula
quib; utiq; uernaculae deb & colūna sim
plicitas inportunis & rapidis uerborū suorū
motib; omnia uere cunctia & pudoris flo
re dispoliant. qm̄ ergo haec ita sunt & malū

hoc intollerabiliter perficit. & magnum illud
 religionis nr̄e mysterium aduersus itā quan
 dam deducit. Artemq; uerborū in hoc salutem
 nob̄ p̄xim̄ ut ad quietem quisq; ille: quibui
 cemodi se contionū tradidit officinis. ut hoc
 qd̄ paterno erga eos mouimus affectu non asp
 nanter accipiant. Dum de his singulis reddi
 m̄ rationē. & linguā paulisp̄ sitam possunt
 cohibeant. **S**olum uerū nob̄ imp̄ciant̄ auditū.
 quidem ex hoc que suos clamini patiemini.
 Aut enim locuti sum̄ in aure audientū & fructū
 in uentū sermo nr̄. Salutem uerā. qm̄ quidē
 qui seminat uerbū in omne cor seminat. fructi
 ficatū ex ea solū que uerber fuerit & bona gleba.
 Aut si nihil dignum qd̄ tuos moueat sermo noster
 sermo p̄tulerit. contēptis nob̄ absceditis.
Maiorem & iam ex hoc ipso contradicendi nob̄.
 & contemnendi. quae ad serm̄ materiam
 capientes. **N**olo ergo misere mihi si misere uob̄
 aliquē uideor p̄ferre sermonē. qui sit contra
 urām consuetudinē & legē. quia om̄a scire
 uos uel docere pollicimini. pollicitatione
 magna & elata. & non dicā intēperata
 & imp̄ba. ne forte contristemini. non: omniū

prudētissimū iuri disputare dedō. non
omnium diuinā discutere naturam. non
ita uilis est sacre scripture sermo ut uulgo
in locali & p̄ terrā adhuc repentib; homin
culis pateat. Ad am & hoc q̄d nec semper
nec om̄a nec omnib; nec ab omnib; p̄ferenda s̄.

Sed est & quando & quib; & in quantū. non
ergo omnium mouere t̄ alib; sed eorum
qui ingenium adq; industriā suā. **IN DE W**
PIAE theorie. adq; scientie ad sum se h̄t
disciplinis. & eorum qui notunt amo-
tis corporib; & materia. incorporalia & spiri-
talia conspiciant. Ante om̄a uero illorum
qui & anima & corpore iam purgati sunt.
ut minimū qui certe purgant. qui uero min
purus ē quomodo audeat purū contingere;
qm̄ quidem nec in beules oculis solis radios con-
tinent. In pure igit. ut ad em̄ sentire aliqd
t̄ alib; possum si otū generam & qui & em̄
& contineam nos ab omnib; que for̄ in secus
inter turbant materie corporalis inlecebris.
Si absq; omne desideriorū & cogitationū se-
dicatione mensura consistat. In puris aū &
sordidib; modib; quomodo sc̄a & pura miscem̄.

talceft qualesiquis fo&orib; caeni admisceat
 fuauet odores & stercorei nectar in fundat.

Oportet ergo primo omnium uacare & agnos
 cere dñm. & cum acciperem temp' iudicandi
 iusticiã tunc & iã quid delecto sentire iustum
 fit iudicabim; quib; atq; pferendas haec uel
 insinuanda. primo his qui totius uite sue in hoc
 studia conuerterunt. & a quib; non sicut una
 aliqua excoerit & iã delecto sermo cinatio req
 rit. post arcu post theatra post illa quoq; in
 quib; delectatis cantica. post uentris & eorū
 qui sub uentre sunt curam a quib; & iã hoc delec
 tationi loco ducit fidereb; diuinis contentio
 moueat. ut in conuersi aru certamine
 dilectent; De quib; au disputandū est & in quan
 tū de his que adprehendi possibile est. & in quan
 tum auditoris uiri & capacitas recipit. ne for
 te sicut nimis & uocis laedit auditū. & abun
 dantia cybi corrūpit distenta precordia.
Itã iã mens supra mensurã suã cibum uerbi
 recipiens. aut adtonita concidat. aut nimis
 distenta cruciat. Deniq; intueri si uideat eos
 qui onera supra uires leuare contendunt.
 uel cum terranimis & inmensis umbribus.

purgu² quomodo p² nicio sum est quid
quid amplius modo : **I**ta considerandum :
quia & uerbi quis pondere pregaruat nimi
gitate ipsa potest & iam communis ipsius
& naturalis intelligentie subire periculum
& non hoc dico quia non oportet semp me
minisse di ne forte iteru ea alia nob parte
insurgant hu qui uelociter sunt ad hoc ut que
simplicit dicta sunt ad p uersa intelligentia
declinent semp oportet & meminisse di crebrur
& ia qua respirare & fiduci uel fieri possibile est
nec aliud aliquid quam hoc agendu : qm & ego
con laudo in lege dñi meditari die ac nocte sicut
scriptura docet & uespere & nocte & meridie
narrare & benedicere dñm in omnitempore
& sicut mo ser die cubans in lecto & ex surgens
& iter incidens & si quid illud est qd cumq; agit
homo semp dñm & memoriam di expedit fixa
in pectore da inere non ergo habere semp di
memoria uo sed deo semp & in portune
disputare non suadeo ueru ne in hoc quidem
quae pia sunt sed quae portuna sunt uo non
doctrina p hibeo sed in moderatione resco
aut non & mellis satias aut nimias uomitu

mouet & quod melle dulcius sed tamen pest omnium
 rei sicut solomon uidet & misit enim bonum
 non bonum si non fiat bene aut non in portum sed
 in hieme flores requirit & satis incongruum mulierum
 ornamenta uirilia uel si apta uiro munile mu-
 liebre absurdum est languentia geom & ricum
 ingerere & floib; foedare conuiuium haec ergo
 omnia aptum sibi tempus redderent & nos solis sumus
 qui oportunitate temporum non agnoscimus. Apud
 quos praecipue debet oportunitas omnium
 custodiri. Nequaquam queso uos occidit &
 fratres fratrum adhuc uocatis nihil fraternum
 erga nos seruare uelitis non ut adereb; maximis
 consolamur. neq; sicut feruenter equi & inq; ai
 facere solent. auriganostis id est timore di. lasci-
 ue & perulantes excusso pcul abstatuas in & an-
 terminis euagemur. Quin potius in tra definitas
 nob lineas philoso femur & neq; rursus in egyptum
 conuertamur. neq; ad assyrios abducamur.
 Neq; cantem canticum dñi in terra aliena id est
 in omnem autem peregrinam & inimicam religionis
 nre. Qui utiq; cum diligenter audierint & reli-
 querint que nra sunt statim discunt illis nris in-
 gentia conflare nitunt incendia quae uisq; up

ad celum rapiuntur oculis. a se gentibus
flabris & faciunt nob elatas illas & circum
lambentes omnia quae in circuitu sunt babilo
nias flammis quoniam quidem ex suis doctrinis
nihil fiducia eger captant in nostris si quod forte
infirmum aut fragile inueniant. Non tam sui
natura quam ad serena signauit & iam inde
sicut musce uulneribus ita illi nostris quibus quod erro
ribus uerbis fragilibus insidunt sed nos non ultra
nosmet ipsos ignorem. Nec quid deceat in talibus
requirere futerum & iam si impossibile est nos unum
sentire contentione depulsa in hoc saltem fas
sit foedus commune sancire ne in publicum
sancta mysteria per fanem. ne non sancte sancta tracte
m & ea quae per ineffabile suscepimus sacramentum
nem aures per fanas & pollutas conscientias in
mergam. neque ones tiones faciam eos qui simul
lacracolunt & idola uenerantur qui turpibus
& mysteriis & fabulis seruenter facilius per his
que mysteria putant sanguinem suum quam
sermone his qui in talibus intaati non fuerint
perdunt sed inde am utrum sicut stolauri &
risus dentium & incessus pedum ostendit.
quaedam ex ipsa moderatione & temperantia uis.

ipsius onestatis indicia ita & uerbi prolatio si-
 lenti continentia de ali qd denot & religionis.
 & eruditionis indicium qm quide inter ceteras
 quas dedo p ferre appellationis & uirtutes homi-
 nib. fa est. & iam uerbu cum nominam. Jam
 ergo si contenendi ppositum s. si uel contentio
 ipsa nra legitima. p auitatem di & creatione
 & di ex nullis exstantib. & substantis sectione.
 atq. sciscionem. & resolutione. ut quid audit
 p fan auditor. ut quid uerboru nroy iudices.
 accusatores & inimicos nros uocam. ut quid
 gladios nros hostib. tradim. quomodo eos puta-
 tis audire de alib. uerbum. quamente quo sen-
 su illos qui adulteria conlaudant. & pueporu
 supra atq. omnium uitiozu genera c seerant.
 qui nihil omnino extra corp sentire. aut intelle-
 gere possunt. Qui paulo ante ipsi sibi statuer
 deos illos quos ex turpitudine flagitius que cog-
 nouerant. Isti tales nonne omnia carnaliter. non-
 ne omnia turpiter & inperite intellegent. nonne
 ut sue solent ita nra censebunt & quo affectu quo
 sensu suoz deoz generationes & filioz p creatio-
 nes accipiunt. eo sensu & affectu & i nra pen-
 sabunt. Nonne cum illi huiuscemodi pfer uo ces.

inridem̄ eos & impugnam̄. & quomodo eos
quaenra sunt suscipere p̄suadebem̄ fidei de
rursū internos debeant certamina comoueri.
haec nob̄ prestat que internos est ista contentio.
hoc nob̄ prestat certam̄; p̄ uerbo aliter quam
plac̄ & ip̄si uerbo platum patimur. quodam
modo id q̄d patiunt̄ insani. quidom̄os p̄prias
suis manib; incendunt. uel suos filios uigulant
aut parentes repellunt. putantes alienos.

Quia ergo destruxim̄ ea que alienas a religione
uerbidi & ingregē porcorū reieciim̄ multa
formē religionem. que & precipitatae in p̄
fundū. Nunc q̄d ad nos p̄tinē & uideam̄. Illud
ergo q̄d primū considerandū puto que nā sit
ista tanta erga sola uerba contentio. que lingue
p̄d̄ rigo est que & tanta impatientia. Quid est q̄d
manib; adtrahit & conligat lingue solius
opera. & armā p̄ferim̄ caritatis studiū cessat
castitatis uirginitatis misericordie. aut deest.
aut si & sit in aliquib; uel rarum; uel minus
uigil. Non est tanta cura p̄fallendi. non uigilant.
non orationū. non in obsecrationib; flendi stu
dium. non corp̄ humiliare ieiunius. non pin
tentā orationē ascendere ad d̄m. non que d̄e

riora sunt meliorib. iungimur sumu dico spiritui
 non meditatione mortis habem inuita. Non ac
 cendimur. ut utiur dominemur memores su
 pne cogitationes. Non furorem uincere. uel i
 racundia cohibere. Non adrogantia deicere
 uel inrationabile tristitia depellere. Non li
 bidinem refrenare. Non risus intemperantia.
 Non oculorum lasciuam refecare. Non auditus
 intemperantia. Non inmoderationem uerbi.
 Non uanitatem cogitationum reuindere. uel ex
 quas nob suggerit inimicus. uel quas ipse capti
 ex nobis. Ex quib. utiq. sicut scriptura dicit. per
 corporales sensus. tanquam p fenestras intus
 ducit mortem. Sed e contrario his omnib. ui
 tur libertate. quo uolunt & quomodo uolunt
 concedim euagandi & sola in disputationib.
 & questionib. uidemur nob seruare cautelam.
 Et quidem o loquax o dialectice interrogabote.
 responde polulu aliquel tui mihi. ut ait ille
 qui p turbinem. & nubem loquebat ad iob.
 Nonne multae sunt mansiones apud dm. puto te
 non negare qd scriptum est. quid digni repley
 oportebat has omis an aliquas quidem repley.
 Alia au non ita ut maneant. uae uae. & ui

deant inaniter preparate. Scio quia conce-
der hoc qd omis replendescunt. nihil enim in a-
niter ad o. factum fateberis. hoc ipsum autem
qd dicam mansione quid putas intellegi debe-
re. nonne quietem & gloria quaere posita &
beatus non aliud ee dab ut opinor. si ergo de
hoc certum est. sequit. ut inquiram si est ali-
quid qd dicat. ipsa uniceuq; nrin conlid & man-
siones ee pcul dubio necesse est. quid ergo il-
lud erit qd ad diuersas unu quemq; puocat
mansiones. nonne gestoz diuersitas & prepo-
siti secundum mensura unius cuiusq; fide in
ha luce tracta. quas & ia appellare mos est
scripture diuine. quid igit pomis istas uias iter
nob agendu. an pillas alias quas ex his si quide
possibile. unum pomis ingredi esse & beatum
simin quam potest p plures. certe uel p aliquas
Sine id quidem p unam salum recte tantu & e-
mendate incedere. si ergo audias unam esse
uia. & hanc ipsa angusta quib uida & indi-
cat unaua p unitate uirtutu sencienda est.
Una & enim est uirtus. & ia si diuidit in plures.
Angusta au dicit ppter labores. & quia non est
multas in promptu. quid ergo carissime.

simultarum uiarum diuisio & rursus uni-
 us constructio adq. congregatio talis est. qua-
 lem superius dixim. Quatenus uel imperi-
 cia uel intemperantia. in ista nos angustias
 coartam. ut tamquam in summa penuria po-
 sita. reliquas omnib. uis quas sermodi nos do-
 ceat. Hanc solam urgeam. & in hac una nos me-
 ipsos coangustam. Que in disceptatione & so-
 la uerbi disputatione consistit. & que magis
 ut mihi uideat. non tam sapientie ac scientie
 studium. quam uicio loquacitatis expeditur.
 Nonne de his uos increpat beatus ap^ls paulus.
 qui post numerationem spiritalium gratiarum
 reperit & dicit. Numquid omnes apostoli. Num-
 quid omnes p^ho^le. Numquid omnes magistri. &
 reliqua. Estote in excelsis & excelsorum superior
 & supra nubes ascendetis sicut. & inuisibilia
 conspiciate & ineffabilia sermone complectere.
 Supra beliam ad summere. & supra mo^len facie
 ad faciem uide si potueris d^m. Supra paulum quoq;
 ad ter^lra caeli eleua uastigia. Cur & alios sub die
 uis plas mare. Cur theologos sub momento t^lpo-
 ris facis. quid diuina natura differant. cum sup^le
 adhuc uites sint penit^l ignas. ut putet eos uelut

inspiratam aeternam magis quam elucubratam
suscepisse doctrinam. & imperitorum uerbis quae
plurimos agit conuentos. ut quid araneis
conligas infirmos. & contrahis uelut sapien-
tiae eis aliquid largiturus. ut quid examen
uespae aduersum fidem concitas. ut quid dia-
lectica religionem decorare se credit. ubi ma-
gis per dialecticam religio foeditur. illanobis quodam
modo nunc gigantomachia fabulo sare paratur.
Dum auersum deum pugnat in terris. & dum omnis
sermo cum quiescione profertur. fit lingua bella
trix. uerba sunt iacula. sermo est gladius. tota
die absque ullo fine pugnat. & interdum mutuis
uulneribus inter se uterque prosternitur. Sed sitant
est amor sciti huius heli. sit tanta cura certaminis
sich dialectici proelucapere uiuat triumphos.
Desistam queso aculeis bellis hesternis adque
hostili abella subeam. Dumicem aduersum
pythagorica silentia & orfeicas destuam fabu-
las confutem presumptam illam pythagorum.
Damagistis sententiam. quod est ipse dixit. arguam
platonis ideas. Transfunde per diuersas cor-
porum species unam opinionem. quam
eseno cymatos inuocant. & circui quosdam

p̄ diuersas uitas animarum n̄r̄arū. & remi-
 niscentias & cetera his similia. In pugnemus
 epicurum d̄m̄. Non sentientem & prudentiā
 denegantē. Dicant aduersum uitamei. & libi-
 dinem quam contra decus phylosophie summū
 bonum cēp̄nuntiat & expugnem. Arguam
 aristotelis angustā. de prudentia sententiā
 & artem uerborum ei infidelem. & rationes
 quas de anima ptulit. & dogmata humana
 potius quā diuina. Inclinem elatū stoicorū
 supercilii cynicorū d̄r̄ruū ouilem & gely d̄c̄i
 tum ritum. Expugnem uanitatē ridiculo-
 sis fabulis plenam eorū qui uulgaritudo ad-
 serunt deoꝝ. qui sacrificia simulacris offer-
 quidem om̄ib; malis & bonis libant. moueam̄
 aduersum eos. qui diuinationes. qui auspicia.
 qui augurationes. qui inuocationes demonū.
 & cetera q; similia portentamirant̄. De iudem̄
 aduersum eos qui uitas suas astorum motib;
 uel cursib; pensant. qui suā negligentia adq;
 desideriam factō & astris reputant. & incon-
 prehensibile diuinę prudentię dispensatio-
 nem fortunę casib; caecae utantur & luden-
 tis adseribunt. q̄t̄ indignatib; haec uide & parua.

aduersum quae disputatione tuarum tela
contorqueat. uelut amulit s'po conuicta
& frequenter elisa. & uuat magis inuitis
& p'p'rius & ex'p'ti. Ego tibi & iam in his
p'tos preparabo certaminum. camp'os
Disputa de mundina materia. disputa de a
nima de rationabilib; naturis. De resur
rectionis glorie. de iudicio. de re'st'butione.
de passionib; xpi. De his & enum & conpre
hendere qd uerum est finuale non erit.
& errare in alio periculū non habet ad dō.
& in hoc accipientes gratiam. Hunc qui
dem parua in p'uirib; postmodum uerū
& iam p'fectionem. in xpo ihu dño nro
est gloria. & potestas in se'ta se'torū. Amen
EXPLICIT CONTRA ARRIANOS